

VAASAN AMMATTIKORKEAKOULU
VASA YRKESHÖGSKOLA
UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Jarmo Peltokoski

TOIMINTAKÄSIKIRJAN LAATIMINEN

Tekniikka ja liikenne
2014

TIIVISTELMÄ

Tekijä	Jarmo Peltokoski
Opinnäytetyön nimi	Toimintakäsikirjan laatiminen
Vuosi	2014
Kieli	suomi
Sivumäärä	35+2 liitettä
Ohjaaja	Timo Männistö

Opinnäytetyö tehtiin Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:lle. Työn tavoitteena oli tehdä selvitys, millä tavalla yritys voisi saada toiminnassaan tarvitsemansa RALA-sertifikaatin ja luoda siihen tarvittavat asiakirjat.

Työn toteuttamiseksi oli perehdyttävä RALAn vaatimuksiin, yrityksen toimintatapoihin sekä kirjallisiin dokumentteihin, joita yrityksessä oli. Selvitystyön jälkeen laadittiin yritykselle toimintakäsikirja, joka vastaa RALAn vaatimuksia. Yrityksen toimintajärjestelmää oli myös kehitettävä työtä varten, erilaisilla uusilla dokumenteilla.

Toimintajärjestelmän kehittämällä ja laaditun toimintakäsikirjan avulla, yritys sai toiminnassaan tarvitsemansa sertifikaatin. Toimintakäsikirja ei tullut vielä täysin valmiiksi ja sen loppuun saattamisesta vastaa yrityksen henkilökunta.

ABSTRACT

Author	Jarmo Peltokoski
Title	Creating an Operational Manual
Year	2014
Language	Finnish
Pages	35+2 Appendices
Name of Supervisor	Timo Männistö

This thesis was made for Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy. The purpose of the thesis was to find out how the company could apply for the RALA-certificate and create the needed documents. To be able to apply for the RALA-certificate, the company needed to improve the operational system and create an operational manual.

For background work the requirements of the RALA needed to be studied, the company's way of working and documents. After all the needed information was gathered, the operational manual was created. The company's operational system also needed some improvement.

The operational manual was not quite finished during the making of the thesis but the RALA-certificate was granted to the company. The operational manual will be finished later by the personnel of the Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy.

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

1	JOHDANTO.....	8
1.1	Työn taustat.....	8
1.2	Työn tavoitteet	8
2	KAUNISTO-YHTIÖT SEINÄJOKI OY	10
3	LAATU.....	11
3.1	Laadun määritelmä ja vaikutus yritykseen	11
3.2	Toimintajärjestelmä	12
3.3	Toimintakäsikirja	13
4	LAATUJÄRJESTELMÄN SERTIFIKAATTI.....	15
4.1	Tarkoitus ja hyöty	15
4.2	ISO 9001 laatujärjestelmä.....	16
5	RALA	18
5.1	RALAn hyödyt.....	18
5.2	RALA-pätevyys	19
5.3	RALA-sertifiointi	20
5.3.1	Sertifioinnin tarkoitus	21
5.3.2	Sertifiointimenettely.....	21
5.3.3	Sertifioinnin kustannukset.....	24
6	TOIMINTAKÄSIKIRJAN LUOMINEN	25
6.1	Työn aloitus	25
6.2	Dokumenttien tarkoitus.....	26
6.3	Dokumenttien teko ja esimerkkejä.....	28
6.3.1	Tarjousvaiheen prosessikaavio	29
6.3.2	Kalusto ja mittavälineet.....	30
6.3.3	Toimintaperiaatteiden huomiointi	31
7	JOHTOPÄÄTÖKSET JA TULOKSET	34
	LÄHTEET.....	35
	LIITTEET	

KUVIOLUETTELO

Kuvio 1. Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:n toimipiste.	s.10
Kuvio 2. RALAn hyödyt.	s.19
Kuvio 3. Sertifikaattihakemuksen eteneminen.	s.23
Kuvio 4. Sertifikaatin uusimisen eteneminen.	s.24
Kuvio 5. Katuvalaisimen ja metallivarren vaihtotyö.	s.27
Kuvio 6. Rakennustyömaa As Oy Seinäjoen Helena.	s.28

LYHENTEET

RALA Rakentamisen Laatu ry

ISO International Organization for Standardization,
kansainvälinen standardisoimisjärjestö

LIITTEET**LIITE 1.** Tarjousvaiheen prosessikaavio**LIITE 2.** Kalibrointitaulukko

1 JOHDANTO

1.1 Työn taustat

Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy tarvitsee toiminnassaan RALA-sertifikaattia ja -pätevyyttä, joita nykyään useat asiakkaat vaativat näyttönä urakan suorittajaltaan, ulkopuolisesti todennetusta laadunhallinnasta sekä luotettavasta toiminnasta. Sertifikaatti antaa sen saaneesta yrityksestä laadukkaan kuvan ja takeen siitä, että yrityksen toiminta on pitkäjänteistä sekä kestävä. RALA-pätevyyden Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy sai loppuvuodesta 2013.

Yrityksessä tutkittiin RALAn vaatimuksia ja todettiin sertifikaattiin liittyvän selvitystyön vievän runsaasti aikaa. Sertifikaatti haluttiin saada yritykselle mahdollisimman nopeasti. Tämän vuoksi selvitystyönteko annettiin opinnäytetyön aiheeksi insinööriopiskelijalle.

1.2 Työn tavoitteet

Opinnäytetyön ensisijainen tavoite on yrityksen toimintajärjestelmän kehittäminen ja toimintakäsikirjan laatiminen, jotka ovat tarpeen RALA-sertifikaatin saamiseksi. Toimintajärjestelmän kehittäminen vaatii olemassa olevien työhjeiden ja muiden dokumenttien täydentämistä, yhdistämistä sekä uusien tekoa. Toimintakäsikirjan laatiminen vaatii tutustumista RALA-sertifiointi arviointiperusteisiin ja näiden vaatimusten perusteella laaditaan käsikirjaan kuvaus yrityksen toimintatavoista.

Valmis toimintakäsikirja tukee yrityksen toimintajärjestelmää, kuvaa yrityksen toimintatapoja ja mahdollistaa, että yrityksen työntekijöillä on sama tapa tehdä työtä.

Toinen tavoite toimintakäsikirjan ja toimintajärjestelmän kehittämisen avulla on saada Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:lle RALA-sertifikaatti, jota se voi hyödyntää uusien projektien hankinnassa.

Sertifikaatti edellyttää arviointia, joka yrityksessä pitää tehdä. Arvioinnissa RALAn edustaja arvioi yrityksen toimintajärjestelmän ja hyväksyessään sen, voi yritys saada sertifikaatin merkiksi laadukkaasta toiminnastaan.

2 KAUNISTO-YHTIÖT SEINÄJOKI OY

Opinnäytetyön tehtäväksiantajana toimi Kaunisto-Yhtiöt Seinäjoki Oy, joka kuuluu Sähkö-Kaunisto Oy konserniin. Konsernin perusti Erkki Kaunisto vuonna 1978, silloin nimenä oli Sähkö-Kaunisto Ky. Konsernilla on toimipaikat yhdeksällä paikkakunnalla Suomessa ja liikevaihtoa vuonna 2012 oli 30,1 miljoonaa euroa ja henkilöstöä n. 160. Päätoimipaikkana on Kuortane.

Kaunisto-Yhtiöt Seinäjoki Oy on perustettu vuonna 2006. Toimipaikka sijaitsee Seinäjoella. Päätoimialana sillä on sähköasennusurakointi, jota suoritetaan uudis- ja saneerauskohteisiin. Lisäksi yhtiö tekee tie- ja katuvalaistuksia sekä sähköverkonrakennusta. Liikevaihtoa yhtiöllä oli vuonna 2012 n. 4,3 miljoonaa euroa. Henkilöstön määrä yhtiöllä on 22, joista viisi toimihenkilöä ja 17 asentajaa. Taloushallintopalvelut yhtiö ostaa emoyhtiöltään. Suurimmat asiakkaat ovat kunnat, kaupungit, rakennusliikkeet, Ely-keskus, liikennevirasto ja palveluita myydään myös pienimuotoisesti pienrakentajille. Aliurakointipalveluita yhtiö ostaa mm. maanrakennustöihin ja erikoisjärjestelmien käyttöönottoon esim. paloilmittimet.

Kuvio 1. Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:n toimipiste.

3 LAATU

3.1 Laadun määritelmä ja vaikutus yritykseen

Tarkastelunäkökulmasta johtuen on laatukäsitteellä monia eri tulkintoja. Monesti ymmärretään laadulla tarkoitettavan, että yritys täyttää asiakkaan tarpeet mahdollisimman kustannustehokkaasti. Itsetarkoituksena ei ole asiakastyytyväisyys, johon pyritään kustannuksista välittämättä. Laatu luo myös tarpeen parantaa suoritustasoa jatkuvasti. Kehittämistarpeita tulee omasta laatutyöstä kuin myös kilpailijoiden toiminnasta sekä yhteiskunnan ja markkinoiden muutoksista. Ne asettavat laadulle uusia vaatimuksia. Laadun määrittämiseen on aina sisällynyt virheettömyys. Asiat täytyy tehdä heti alusta alkaen oikein. Virheettömyyttäkin tärkeämpää on tehdä oikeita asioita kokonaislaadun kannalta./3/

Vaikutuksia laadulla yritykseen on virheettömyys ja kustannustehokkuus tuotteissa, jotka parantavat kannattavuutta ja katetta. Myös asiakastyytyväisyys paranee ja asiakkaat pysyvät yritykselle uskollisina. Asiakkaiden ostomäärä saattaa lisääntyä ja he voivat positiivisella palautteellaan auttaa yritykselle lisää asiakkaita. Laadun ansiosta yrityksen markkina-asema tulee vahvemmaksi ja antaa tuotteiden hinnoitteluun vapautta. Näin saadaan parempi kate tuotteille./3/

Kun yrityksen toiminta on laadukasta, niin yhdessä markkinavaikutusten kanssa myös kannattavuus paranee. Laatu ja kannattavuus yhdessä luovat yritykselle pohjan toimintaan, joka on pitkäkestoista. Tällaisella toiminnalla voidaan saavuttaa kilpailuetua markkinoilla, yrityskuvan kohoamista, henkilöstön motivoitumista ja jopa markkinajohtajuus. Tärkeimpänä etuna laatu voi tuoda yritykselle työpaikkojen säilymisen ja yrityksen olemassa olon./3/

Laadukkaaksi yritykseksi haluavan yrityksen tulee huomioida asiakassuhteet ja asiakasketju loppukäyttäjään saakka. Yrityksen johdon tulee olla laatutyöhön sitoutunutta ja olla mukana näkyvästi henkilöstölle esimerkkinä toimien. Toimimiseen sidosryhmien kanssa ja parannushankkeisiin tulee käyttää aikaa. Henkilöstön kehittämistä tulisi edistää, että henkilöstö olisi myös motivoitunutta ja sitoutunutta tekemään laadukasta työtä. Laadukkaan yrityksen tulee olla yhteistyökykyinen ja

pyrkii pitkäaikaisiin liikesuhteisiin yhteistyökumppaneiden kanssa. Jollakin osalla voidaan tehdä kilpailijoidenkin kanssa yhteistyötä. Kehittämistä ei kannata koskaan pysäyttää, vaan pitää tehdä laatutyötä jatkuvan parantamisen periaatteella./3/

3.2 Toimintajärjestelmä

Toimintajärjestelmän tarkoitus on olla organisaation johtamista avustava järjestelmä. Tämän järjestelmän avulla tavoitteet ja päämäärät, jotka on asetettu, pyrkii organisaatio tavoittamaan. Monesti ympäristö-, riskienhallinta-, tieto-, laatu- ja talouden ohjausjärjestelmät on liitetty toimintajärjestelmään./4/

Toimintajärjestelmä voidaan vaihtoehtoisesti tehdä vastaamaan joko yhden tai useamman standardin vaatimuksia. Järjestelmää ei ole pakko kehittää heti koko laajuuteensa, vaan se voidaan tehdä myös osittain, jolloin sitä voidaan heti hyödyntää olemassa olevalta osin. Ensin tehtävä osa voi olla vaikka sellainen, mitä organisaatio tarvitsee eniten. Lisäksi järjestelmään pystytään tekemään helposti./4/

Toimintajärjestelmän etuja:

- Muutosten toteuttaminen ja hallinta on nopeampaa ja tehokkaampaa.
- Perehdyttäminen ja kouluttaminen ovat helpompaa.
- Toiminnan vaikutuksia pystytään arvioimaan.
- Samanlaista järjestelmäratkaisua käyttämällä, ylläpito ja hallinnointi järjestelmissä ovat tehokkaampia.
- Kun kaikki seurantatiedot ja ohjeet saadaan yhdestä järjestelmästä, saadaan tehostettua operatiivista toimintaa.
- Helpompi määrittää samanlaisten kuvauksien perusteella toimintataso ja järjestelmien sertifiointi.
- Toimintaa voidaan parantaa, kehittää ja arvioida prosessien mittaamisen ja kuvaamisen avulla.
- Toimintajärjestelmän dokumentointi auttaa informoinnin jakamisessa sisäisille sidosryhmille organisaation tavoitteista.

- Kerättyä tietoa voidaan käyttää päätöksenteon ja johtamisen avuksi.
- Strategian toteutumista tukee toimintajärjestelmä, joka on lähtöisin organisaation tarpeista./4/

Jos järjestelmästä tehdään suuri ja liian yksityiskohtainen, on vaarana, että se jättää tärkeimmät asiat huomiotta. Sen seurauksena koko laatuasiasta voi tulla negatiivinen ja henkilöstö turhautuu. Järjestelmän kokonaisuus täytyy ymmärtää ja rakentaa sellaiseksi, että se on laadukas yritysjohton työkalu, sekä viestittää suunnitelmat ja strategiat järjestelmällisesti yrityksen läpi./3/

Toimintajärjestelmiä käytetään eniten julkishallinnossa, informaatioteknologiassa, koulutuksessa, terveydenhuollossa ja valmistavassa teollisuudessa. Niiden tehtävänä on sertifiointivaatimusten vastaaminen, jatkuva parantaminen toiminnassa, organisaation strategian ja perustehtävän täyttäminen, toimiminen johtamisen työkaluna sekä kuvata yrityksen toimintatapoja. Toimintajärjestelmien ylläpitämisen ja kehittämisen vastuu ovat johtohenkilöiden tai henkilöiden, jotka vastaavat toiminnan ja laadun kehittämisestä./4/

Suomesta löytyy useita yrityksiä, jotka tekevät toimintajärjestelmiä eri yritysten tarpeisiin. Usein syynä toimintajärjestelmän tekemiseen on halu kehittää yritystä ja saada sille jokin sertifiointi. Toimintajärjestelmän voi tehdä myös yritys itse, mutta se vaatii jonkun asiaan perehtyneen henkilön työpanoksen pitkäksikin aikaa.

3.3 Toimintakäsikirja

Toimintakäsikirja tehdään yrityksen tarpeesta kuvata ja kehittää toimintaansa sekä toimintajärjestelmäänsä. Sen tarkoituksena on olla laadukkaan toiminnan varmistamisen väline ja se laaditaan yrityksen omista tarpeista kuvaamaan organisaation toimintaa. Rakenteen ja sisällön tulisi palvella käytännön toimintaa yrityksessä. Siitä tulee löytyä menettelyohjeet, soveltamisala laadunhallintajärjestelmään ja prosessien välisien vaikutusten kuvaus./3/

Usein toimintakäsikirja laaditaan yrityksen tarpeesta sertifioida toimintansa, joten sertifiointin vaatimukset tulee ottaa huomioon. Selkeyttä sertifiointin arviointiin

tulee, jos sertifikaatin vaatimuksiin pystytään vastaamaan jo suurelta osalta toimintakäsikirjan tekstissä ja kappaleiden numeroinnissa.

Toimintakäsikirjassa kuvataan tärkeimmät asiat lyhyesti ja selkeästi. Liian yksityiskohtaisiin tietoihin siinä ei tarvitse mennä, vaan siinä voi olla vain viittaus, mistä materiaali on muuten yrityksessä löydettävissä. Toimintakäsikirjaa täytyy ylläpitää, mutta sen pitää olla siten laadittu, ettei sitä tarvitse olla useasti päivittämässä./3/

4 LAATUJÄRJESTELMÄN SERTIFIKAATTI

4.1 Tarkoitus ja hyöty

Laatujärjestelmän sertifikaatti toimii näyttönä yrityksen halusta kehittää toimintaansa ja laadukkaasta toiminnasta, siksi se onkin tärkeä kilpailuetu, verrattuna sertifioimattomiin kilpailijoihin. Nykyään on tavallista, että asiakkaan vaatimuksena on, että valittaessa kumppaneita ja toimittajia, näillä tulee olla toimintajärjestelmä sertifioituna./1/

Sertifikaatti ei ole pelkästään kehystetty dokumentti, vaan se toimii yrityksen käytännön osaamisen merkinä toimialallaan. Se todistaa, että yritys on rakentanut toimintajärjestelmän, joka täyttää lainsäädännön velvoitukset, asiakasvaatimukset ja standardit sekä varmistaa laadun toiminnan osa-alueilla. Sertifikaatti antaa mahdollisuuden päästä tarjouskilpailuihin ja verkostoihin, joissa on toimintajärjestelmän sertifiointi vaatimuksena./1/

Sertifikaatit ovat voimassa vuodesta muutamaan vuoteen kerrallaan ja niiden voimassa olon takeena on vuosittaiset auditoinnit, joilla varmistetaan, että yrityksen toiminta ja toimintatavat edelleen täyttävät sertifiointin vaatimukset.

Tärkeimpiä hyötyjä sertifiointista yritykselle ovat:

- Riskienhallinta paranee.
- Toimii prosessien ja toiminnan jatkuvassa parantamisessa organisaation tukena.
- Parantaa yrityskuvaa ja sertifiointimerkkiä voidaan hyödyntää markkinoinnissa.
- Toimittajasuhteiden kehittämisen työväline.
- Henkilöstön motivaatio ja osallistuminen paranee sekä tietoisuus asiakastarpeista. Myös vastuunjako on selvempää.
- Asiakkaiden laatuodotuksiin vastaaminen paranee.
- Osoittaa yrityksen tekevän töitä laadun parantamisen eteen, josta kolmannen osapuolen myöntämä todiste./2/

Yritys saa laatujärjestelmän sertifiointista myös toimintaan luottamusta. Kun yrityksellä on laatujärjestelmä, tarkoittaa se, että on luotu menettelytavat, joilla pyritään tiettyyn laatutasoon. Laatutaso on sellainen, joka vastaa asiakkaan ilmoittamia tarpeita tai sellainen, jonka yritys on toiminnalleen itse asettanut. Laatujärjestelmän sertifiointi, jonka on tehnyt ulkopuolinen asiantuntija, tekee mahdolliseksi toiminnan, joka on sopimuksen mukaista, jäljitettävää ja tasaista./5/

Saadakseen sertifiointin, pitää yrityksen laatujärjestelmän olla jonkin aikaa käytössä ja se pitää olla toimivaksi havaittu. Siihen sertifiointiprosessi ei ota kantaa, ovatko menettelytavat ja prosessit tehokkaita. Saattaa käydä niinkin, että tehottomat prosessit, jotka eivät ole järkeviä, saadaan sertifioitua, jos ne ovat selkeästi dokumentoitu ja käytäntöä noudatetaan toiminnassa./3/

Sertifiointimenettely alkaa siitä, että yritys antaa kirjallisen kuvauksen laatujärjestelmästä ja tekee itsearviointin. Standardisointijärjestön hyväksytyä, että yrityksen kirjallinen kuvaus vastaa ISO standardia, on seuraavana vuorossa arviointi. Arviointi tapahtuu suunnittelukokouksessa sovittavan käytännön mukaisesti./5/

4.2 ISO 9001 laatujärjestelmä

Parhaiten tunnettu standardi maailmalla on ISO 9001. Se on myös käytetyin johtamismalli ja perustuu jatkuvaan parantamiseen. Tämän vuoksi standardi on hyvä väline johtamisen ja prosessien kehittämiseen kaikilla toimialoilla sekä organisaatioissa, jotka voivat olla, minkä kokoisia tahansa./2/

Tämän työn kannalta merkittävässä asemassa on RALA-sertifiointi, jonka arviointiperusteet pohjautuvat ISO 9001 vaatimukseen. RALasta on kerrottu enemmän kappaleessa viisi.

Laatujärjestelmän periaate on, että sen avulla pyritään samanlaatuiseen tuotteen tai palveluun aina. Jäljitettävyyden tilauksen saapumisesta sen luovuttamiseen valmiina tuotteena, liittyy laatujärjestelmään./2/

Laatujärjestelmä ISO 9001 mahdollistaa sovitulla ja järjestelmällisellä tavalla tuotetun ketjun, aina tilauksesta lopputarkastukseen sekä luovutettuun palveluun. Sen

perustana ovat Yhdysvaltain armeijan asettamat vaatimukset toimittajilleen. Myöhemmin toiminnan laadun tasosta todistusta ryhtyivät vaatimaan lentokoneiden ja ydinvoimaloiden ostajat./5/

Laadukas lopputuote ei ole yksin riittävä, vaan tarkastelun alaisena on yrityksen koko toiminnan laatu ympäristöasioineen. Yrittäjä, joka on saanut laatutodistuksen, on luotettava kauppakumppani asiakkaalle, joka palveluja ostaa. Laatutodistusta ylläpitääkseen, toiminnan sekä palvelun laatua pitää kehittää ja ylläpitää koko palvelun tuottajan henkilöstön toimesta. Kilpailussa, joka kovenee jatkuvasti, menestyvät parhaiten yritykset, jotka laittavat voimavarojaan laadun kehittämiseen./5/

5 RALA

RALAn tarkoituksena on rakentamisen laadun ja terveen kilpailun parantaminen. Sen perustivat vuonna 1997 rakennus- ja kiinteistöalan keskeiset järjestöt. Rakennusteollisuuden laatua parantavia rekisteröityjä yhdistyksiä voidaan hyväksyä yhdistyksen varsinaiseksi jäseniksi, jos ne edustavat rakentamisen tilaajia tai rakentamisen toteuttajia päätoimialansa perusteella. Rakennusalan yrityksiä asiakkaana RALAlla on yli 1 000./6/

RALA arvioi yrityksiä, antaa niille luokituksia ja pätevyyskatsauksia sekä ylläpitää ja kerää niistä tietoa. Tieto, jota RALA tuottaa on ajan tasaista ja luotettavaa. Toiminnassaan RALA noudattaa luottamuksellisuutta ja puolueettomuutta./6/

RALA-sertifikaatit myöntää arvioijien tekemien raporttien perusteella RALAn arviointilautakunta. Arviointilautakunta myös arvioi ja todentaa RALA-pätevyudet. Neljään jaostoon jakautunut arviointilautakunta sisältää suunnittelun ja rakentamisen, infran, talotekniikan sekä talonrakentamisen. Jokaisessa jaostossa on varsinaisia jäseniä kuusi. Ne ovat kaksi toteuttajaedustajaa, kaksi tilaajaedustajaa sekä kaksi asiantuntijaedustajaa. Suunnittelun ja rakentamisen jaostossa on poikkeuksellisesti kolme suunnittelijoiden edustajaa ja kolme tilaajien edustajaa./6/

5.1 RALAn hyödyt

Yritykset, jotka käyttävät RALAn palveluita erottuvat kilpailijoistaan. Yritys, joka toimii rakennusalalla voi osoittaa osaamistaan, luotettavuuttaan ja vastuullisuuttaan RALAn tarjoamien palveluiden avulla. Tilaaja saa varmuutta lisää rakennushankkeen onnistumiseen käyttämällä RALAn palveluita. Palveluiden käyttäminen auttaa säästämään rakennushankkeen osapuolten aikaa ja sitä kautta vähentämään kustannuksia. Palveluiden avulla pystytään lisäämään tervettä kilpailua, vähentämään harmaan talouden haittoja ja parantamaan toimintaa rakennusalalla./6/

Tilaajavastuulain tietojen valvonta sisältyy palveluntarjontaan ja teknisen osaamisen toteaminen rakennusalanyritykseltä. Lisäksi palveluntarjontaan sisältyy inter-

netpohjainen projektipalautejärjestelmä. Toimintajärjestelmän arviointi perustuu auditointiin./6/

Kuviosta 2 nähdään RALAn tuomat hyödyt yritykselle.

Kuvio 2. Ralan hyödyt. (RALA 2014)

5.2 RALA-pätevyys

RALAn perustehtäviä on rakennusalan yritysten pätevyyksien toteaminen ja informaation tuottaminen tilaajien käyttöön, hyväksytyistä pätevistä yrityksistä RALAn internetsivuille./6/

Rakennusalan kaikki yritykset sekä organisaatiot, jotka toimivat ja ovat tehneet referenssikohteita Suomessa, voivat hakea RALA-pätevyyttä. Menettely on kaikille yrityksille avoin, jotka osallistuvat suunnitteluun ja toteutukseen, investointi hankkeiden valmisteluun sekä infran hoitoon ja ylläpitoon. Lisäksi yrityksiä tuetaan antamalla vaaditut tiedot. Pätevyyttä ei voi hakea konsernille, vaan sen voi hakea liiketoimintayksiköittäin tai yhtiöittäin ja konserniyhteydet pitää ilmoittaa./6/

Yritys tai organisaatio, joka hakee pätevyyttä, on RALA ry:n asiakas. Siltä veloitetaan pätevyyden vuosimaksu arviointilautakunnan päätöksestä, hakemuksen käsittelystä ja oikeudesta RALA-pätevyyden hyödyntämiseen liiketoiminnassaan./6/

Tulosityksikölle, joka kuuluu julkishallintoon, pätevät samat myöntämisperusteet kuin yrityksillä. Eroina ovat: Tulosityksikön tulee esittää vähintään läpinäkyvä tuloslaskelma organisaation talouden tilasta. Jos tasetta ei voi tulosityksiköstä esittää tai teknisen osaamisen referensseistä osan on tehnyt kunnallinen tilaajayksikkö, tulee mainita nämä poikkeamat RALAn pätevyysrekisterissä tulosityksikön tiedoissa./6/

Pätevyyden voimassaoloaika on pääsääntöisesti vuosi, alkaen arviointilautakunnan päätöksestä. RALAn hallitus päättää pätevyyden vuosimaksuista. RALAn internetsivuilta löytyy hinnasto./6/

5.3 RALA-sertifiointi

Toimintajärjestelmän tarkastukseen ja hyväksyntään perustuva RALA-sertifiointi on avoin arviointimenettely rakennusalan kaikille rakennuttamis- ja suunnittelu-yrityksille, asennus- ja rakennusyrityksille ja viherpalveluyrityksille. Se on tehty alalla toimivien yritysten tarpeisiin. Sertifiointin arviointiperusteita ovat olleet kehittämässä keskeiset toimijat alalta. Toimialakohtaiset erityispiirteet on otettu huomioon./6/

Keskeiset toimintatavat yrityksen menestyksen ja onnistumisen taholta on pyritty arviointiperusteissa huomioimaan. Asiakkaan näkökulmasta tärkeitä odotuksia ja vaatimuksia, joita asetetaan sopimusosapuolen toiminnalle, on otettu huomioon. Myös ympäristö- ja turvallisuusnäkökohdat kuuluvat arviointiperusteisiin./6/

Arviointiperusteissa on esitetty vaatimukset sertifiointille. Niissä on myös ISO 9001:2008-standardin vaatimuksiin esitetyt viittaukset, jotka ovat ohjeelliset./6/

Omat arviointikriteerit ovat viherpalveluille, rakentamiselle, suunnittelulle ja rakennuttamiselle. RALAn internetsivuilta löytyy arviointiperusteet toimialakohtaisesti. Yritys ilmoittaa ja valitsee sertifiointi hakemuksessaan arvioinnin laajuuden./6/

Asennus- ja rakennusyritysten arviointiperusteet on jaettu kahteen pääryhmään. Ne ovat työmaa- ja yritystaso. Tasovaihtoehdon valitsee yritys sertifikaattia haki-

essaan. Työmaatason arviointi on suppeampi. Yritystason arviointilaajuus on suurempi. Se sisältää johtamisen ja kehittämisen, tarjous ja sopimustoiminnan, hankintatoimen sekä myös työmaatason arvioinnin, joka on projektinhallinta ja tuotannon arviointi./6/

5.3.1 Sertifiointin tarkoitus

RALA-sertifiointin pyrkimyksenä on yritysten laadunhallintajärjestelmien ja toiminnan tason korottaminen, toiminnan laadun ja kilpailukyvyn parantaminen. Myös tarkoituksena on tarjota rakennusalaalla toimiville yrityksille sisällöltään ja hinnaltaan käyvä hyväksyntä menettely sekä toimintajärjestelmän arviointi, joka on kolmannen osapuolen tekemä. Sertifiointi kannustaa toimintatapojen kehittämiseen järjestelmällisesti yrityksiä. RALA välittää sertifioiduista yrityksistä tietoa ja rakennuttajia se auttaa yritysten valinnassa ja arvioinnissa. RALA-sertifikaattia laadunvarmistuksensa osoittamiseen, voi yritys hyödyntää./6/

5.3.2 Sertifiointimenettely

Arviointiperiaatteet ja – perusteet ovat RALAn hallituksen hyväksymiä ja vain se voi niitä muuttaa. Arviointimenettelyn osapuolina RALAssa toimivat yhteyshenkilöt, arviointilautakunta ja arvioijat./6/

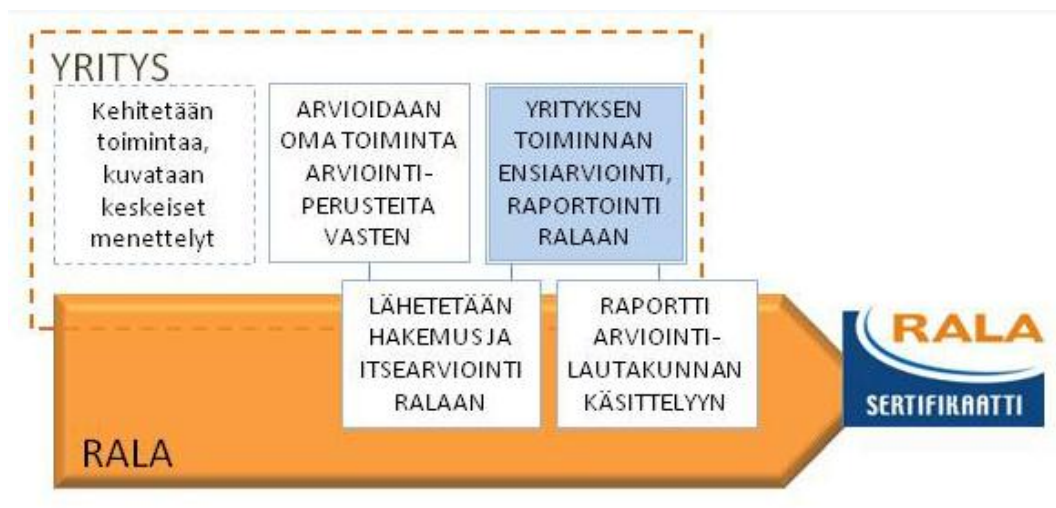
Sertifiointin käsittelyn vaiheet ovat seuraavat:

- Menettelyjen kuvaaminen ja toiminnan kehittäminen yrityksessä.
- Itsearviointi ja tutustuminen arviointiperusteisiin.
- Itsearvioinnin ja sertifiointihakemuksen lähettäminen RALAlle.
 - RALAn internetsivuilta saa hinnaston ja arviointiperustelomakkeen, mihin yritys tekee itsearvioinnin. Jokaiseen arviointilomakkeen vaatimuksen kohdalle kirjoitetaan perustelut toimintatavoista tai viitataan yrityksen menettely- tai toimintaohjeisiin.
 - Yritys voi hakea sertifiointia, kun se mielestään täyttää vaatimukset arviointiperusteissa.
 - Itsearviointi ja kuvaus yrityksen laatu- tai toimintajärjestelmästä liitetään sertifiointihakemukseen, joka lähetetään RALAn.

- Arvioinnin sopiminen ja hakemuksen käsittely
 - Arvioitsijoiden valinta RALAssa.
 - Yrityksen sertifiointihakemus toimitetaan arvioijille liitteineen. Arvioinnin toteutuksen ja suunnittelun vastuu on pääarvioijalla, joka sopii yrityksen kanssa mahdollisen kirjallisen lisäaineiston antamisesta ja arvioinnin ajankohdasta.
 - Arviointisuunnitelman laatii myös pääarvioija.
- Arviointi
 - Yrityksen arviointi tapahtuu päätoimipaikassa. Yrityksen kaikki toimipisteet, jotka sijaitsevat Suomessa, arvioidaan. Toimipisteiden arviointi tapahtuu kolmen vuoden aikana.
 - Havaitut poikkeamat arvioija raportoi yritykselle. Poikkeamien korjaukselle sovitaan aikataulu. Korjaavat toimenpiteet tehtyään yritys tekee poikkeamaraportteihin selvitykset. Kolme kuukautta on enimmäisaika pääarvioijalle poikkeamaraporttien toimittamiseen korjattuna. Korjaavat toimenpiteet hyväksytyään, pääarvioija toimittaa RALAn kuitatut poikkeamaraportit, arviointiraportin ja arviointiselosteen. Hakijayritykselle toimitetaan arviointiraportti ja -seloste tiedoksi.
 - Vakavia poikkeamia havaittuaan ensi- tai seuranta-arvioinnissa, arviointilautakunnan päätöksellä, tehdään uusinta-arviointi. Siinä on tarkoituksena todeta, että korjaavien toimenpiteiden valmistuttua toimintatavat ovat vaatimusten mukaiset.
- Sertifikaatin antaminen tai epäminen
 - Sertifikaatin myöntämisestä päättää RALAn arviointilautakunta. Se tekee päätöksensä lausunnon perusteella, minkä pääarvioija antaa. Yritys saa todistuksen sertifiointista.
 - Arvioijien raporteista ja toiminnasta on hakijalla oikeus valittaa 14 vuorokauden kuluessa RALAn arviointilautakunnalle, kun yritys on saanut päätöksestä tiedon. Muutosta voi hakea RALAn hallitukselta lautakunnan päätökseen. Tulkinta- ja valituspäätökset, jotka hallitus tekee, ovat lopullisia.

- Sertifikaatin seuranta-arvioinnit
 - Seuranta-arviointi sertifikaatin saaneessa yrityksessä, tehdään joka vuosi pääsääntöisesti. Sen tarkoituksena on varmistaa, että sertifiointivaatimukset täyttyvät edelleen yrityksessä. Ensimmäisen kerran se tehdään, kun sertifikaatti on ollut yrityksellä vuoden. Joka-vuotisen seuranta-arvioinnin lisäksi voi arviointilautakunta päättää tarvittaessa tehtävistä muista arvioinneista.
 - Päätoimipaikalla tehdään aina yrityksen seuranta-arviointi. Kolmen vuoden aikana arvioidaan myös kaikki yrityksen sivutoimipaikat, jotka sijaitsevat Suomessa.
 - Yrityksen toimiessa usealla toimialalla, tehdään joka arvioinnissa päätoimialan toiminnasta arviointi. Päätoimialan osuus pitää olla vähintään neljännes liikevaihdosta. Jos yritys haluaa sertifioida uuden toimialan, pitää RALAn arvioida siihen liittyvä urakka tai projekti./6/

Kuviossa 3 nähdään, kuinka sertifikaattihakemus etenee RALAssa, kun yritys on sen lähettänyt.

Kuvio 3. Sertifikaattihakemuksen eteneminen. (RALA 2014)

Kuviossa 4 nähdään, kuinka asia etenee, kun yritys haluaa uusia sertifikaatin.

Kuvio 4. Sertifikaatin uusimisen eteneminen. (RALA 2014)

5.3.3 Sertifiointin kustannukset

Hinnoittelu perustuu vuosimaksuun sertifiointissa. Rakennuttamis- ja suunnitteluyritysten vuosimaksu menee yrityksen henkilömäärän perusteella. Liikevaihtoperustainen vuosimaksu menee asennus-, rakennus- ja viherpalveluyrityksiltä. Yritykset maksavat vuosimaksun lisäksi arvioinnista. Arvioinnin maksu määräytyy sen perusteella, paljonko siihen kuluu aikaa. Arvioijien tuntiveloituksen ja vuosimaksujen määrän päättää RALAn hallitus. Hinnasto löytyy RALAn internet-sivuilta./6/

6 TOIMINTAKÄSIKIRJAN LUOMINEN

6.1 Työn aloitus

Työ sertifiointia varten aloitettiin, tutkimalla RALAn ohjeistusta ja selvittämällä, mitä tarvitaan, että yritys voisi saada sertifikaatin. RALAn internetsivuilta löytyy kattavasti tietoa sertifiointia varten. Kaikki tarvittava tieto löytyy RALA-sertifiointi arviointiperusteet lomakkeesta.

Arvioinnin taso oli päätetty tehdä yritystason vaatimusten mukaan, jolloin työmäärä tiedonkokoamiseen oli huomattavasti suurempi kuin pelkkä työmaatason arviointi. Yritystason sertifiointin etuna on, että sen laajuus riittää silloin aina, kun vaaditaan RALA-sertifiointia.

RALA-sertifiointi perustuu toimintajärjestelmän tarkastukseen ja hyväksymiseen. Kaunisto-Yhtiöt Seinäjoki Oy:llä ei tällaista toimintajärjestelmää ollut valmiina, mutta erilaisia dokumentteja kyllä löytyi runsaasti, kuten Riskien arviointi lomake, Sähköasennuksen työkohdekohtainen laatu/turvallisuussuunnitelma, Työmaan laatusuunnitelma, Toiminta- ja laatusuunnitelma, Liiketoimintasuunnitelma ja muut toiminnan kannalta oleelliset ohjeet.

Vaatimuksia tutkittaessa, päädyttiin ratkaisuun tehdä toimintakäsikirja, joka on sertifiointin ja yrityksen kehittämisen kannalta tärkeä työkalu.

Eri dokumentteja koottiin yhteen ja lähdettiin tekemään Toimintakäsikirjaa, joka vastaa RALA-sertifikaatin vaatimuksia. Toimintakäsikirjan kappaleiden numerointi ja otsikointi on RALAn arviointiperusteet lomakkeen mukaiset.

Aikaa tämän Toimintakäsikirjan tekoon oli hyvin rajallisesti. Tavoitteena oli saada sertifiointi voimaan maaliskuun alussa, koska yrityksessä oli laskennassa urakka, jonka suorittajalla piti olla RALA-sertifikaatti. Myöhemmin kuitenkin selvisi, ettei yritys voittanut urakan tarjouskilpailua, mutta toimintakäsikirja tehtiin vauhdilla loppuun saakka, että sertifikaatti saataisiin mahdollisimman nopeasti.

RALA-sertifiointi arviointiperusteet lomakkeessa on vasemmassa reunassa numeroitu kohdat, joissa lukee esim. ”1.1. Yrityksellä on selkeät toimintaperiaatteet”. Kohdassa ”Toimintatavan kuvaus”, pitää yrityksen hakemuksessaan kertoa lyhyesti, kuinka yritys kyseisessä tapauksessa toimii. ”Näyttö arvioinnissa”-kohdassa on kuvattu, miten asia arvioinnissa vaaditaan esitettäväksi, esim. näytetään arvioijalle vaadittuja dokumentteja tai vastataan asioihin suullisesti.

Useissa kohdissa arviointiperusteet lomakkeessa vaadittaviin tietoihin, ei löytynyt yritykseltä kirjallista materiaalia, vaan ne piti koota yrityksen henkilökuntaa haastatteleamalla. Haastateltavia olivat yrityksen toimitusjohtaja sekä kolme projektipäällikköä.

Myös erilaisia dokumentteja jouduttiin tekemään paljon, koska yrityksellä ei niitä kaikkia ollut ennestään olemassa. Näitä olivat esim. Organisaatiokaavio, Mittalaitteiden kalibrointitaulukko sekä erilaiset prosessikaaviot.

6.2 Dokumenttien tarkoitus

Yrityksessä jo valmiina olleiden dokumenttien tarkoitus on olla työ- ja turvallisuusohjeita yrityksen henkilökunnalle. Niistä selviää, kuinka yrityksessä toimitaan erilaisissa tilanteissa. Se on tärkeää, koska yrityksen henkilökuntaa työskentelee eripuolilla maakuntaa tai maata, että kaikilla olisi samanlainen tapa toimia. Lisäksi yrityksen toimiala on vaativa jo lain vaatimuksien perusteella, kun yritys tekee rakennusten sähköasennuksia, katuvalaistuksia ja sähköverkon rakennusta. Työntekijöillä tulee olla laaja-alainen tieto sähköturvallisuuslaeista ja yrityksen toimintatavoista, jotka on kuvattu ohjeissa.

Työntekijöillä tulee olla voimassa erilaisia pätevyyskiä, joista pidetään kirjaa koulutusrekisterin avulla yrityksessä. Näitä pätevyyskiä ovat esim. Sähkötyöturvallisuus-, Tieturva-, Työturvallisuus-, Tulityö- ja Ensiapukoulutus.

Yksi vaativa työ, johon tarvitaan erikoispätevyyskiä ja hyviä toimintaohjeita on vanhojen katuvalaisimien saneeraustyö. Työ tapahtuu pääasiassa nostokoriauton avulla liikenteen seassa. Siinä asentaja toimii monen metrin korkeudessa asennustyötä tehden, kun samalla ohi kulkee autoja ja muuta liikennettä. Kuviossa 5 näh-

dään, kuinka asentaja on juuri asentanut uuden valaisimen ja metallivarren valaisinpylvääseen.

Kuvio 5. Katuvalaisimen ja metallivarren vaihtotyö.

Rakennustyömaat, joissa Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy toimii urakoitsijana, sähköasennustöitä tehden, vaatii myös hyvän ohjeistuksen ja lakien noudattamista. Näillä työmailla perehdytys on tärkeässä asemassa, koska rakennustyömaalla työskentelee samanaikaisesti paljon ihmisiä useista eri yrityksistä. Rakennustyömaalla on tiukat säädökset. Siellä työskentelevien ja vierailevienkin henkilöiden tulee käyttää suojavarusteita kuten kypärää, turvakengkiä ja heijastin/huomioliiviä.

Perehdytys tapahtuu pääurakoitsijan/rakennusliikkeen vastaavan henkilön toimesta. Hän perehdyttää Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:n projektinhoitajan ja kärkimiehen työmaahan. Kärkimies perehdyttää tämän jälkeen kaikki työryhmänsä asentajat ja täyttää perehdyttämislomakkeen kohdat ja kuittaa sen allekirjoituksellaan. Perehdyttämislomake palautetaan suoritettua perehdytyksen jälkeen projektinhoitajalle. Perehdytyksestä ohjeet löytyvät Työmaan laatusuunnitelmasta ja toimintakäsikirjassa niistä on myös kuvaus.

Kuviossa 6, nähdään rakennustyömaa, jossa Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy suorittaa sähköasennusurakkaa.

Kuvio 6. Rakennustyömaa As Oy Seinäjoen Helena.

Vaikka kaikkiin toimintatapoihin ei valmiiksi ollutkaan toimintaohjeita, ei se tarkoita, että aikaisemmin olisi toimittu väärin, mutta se on antanut mahdollisuuden toimia erilailla kuin muut toimivat samassa yrityksessä. Toimintakäsikirjan avulla yhdenmukaistetaan kaikkien toimintatapa.

Myös laatu- ja ympäristöasioissa pätee sama ajatus, että kaikilla tulee olla samanlainen tapa toimia.

Osa dokumenteista oli puolivalmiita tai samankaltaisia keskenään, joten niitä yhdistettiin kokonaisuuksiksi. Näitä olivat varsinkin erilaiset laatusuunnitelmat.

Toimintakäsikirjassa on viittaus, mistä dokumentista tietoa löytyy. Niissä kohdissa, missä ei lähde ole merkitty, on se saatu haastattelemalla henkilökunnalta.

6.3 Dokumenttien teko ja esimerkkejä

RALA-sertifiointi arviointiperusteet lomaketta tutkittaessa kohta kohdalta tulkittiin, mitä niissä vaaditaan, että toimintakäsikirja vastaisi niihin. Aluksi toimintakäsikirjaan tehtiin kohdat, jotka löytyivät suoraan valmiista dokumenteista ja tä-

män jälkeen tehtiin kohdat, jotka saatiin henkilökuntaa haastatteleamalla. Samaan aikaan merkittiin muistiin, mitä taulukoita ja kaavioita pitää tehdä.

Puuttuvat dokumentit lisättiin yrityksen toimintajärjestelmään, joka kehittyi samalla, kun toimintakäsikirjaa tehtiin.

Tähän työhön otettiin kolme esimerkkiä dokumenteista. Yksi sellainen, joka oli jo olemassa valmiina, yksi täydennettävä ja yksi puuttuva.

6.3.1 Tarjousvaiheen prosessikaavio

Arviointiperusteet lomakkeen kohtaan ”Tarjous- ja sopimustoiminta”, päätettiin tehdä selkeä kuvaus prosessikaavion avulla, kuinka tarjouksen käsittely yrityksessä etenee (LIITE 1). Tähän kohtaan ei muuten ollut kirjallista materiaalia juuriakaan olemassa, paitsi kohtaan lisä- ja muutostyömenettely, johon tietoa löytyi esim. urakkasopimuksista.

Tarjousvaiheen prosessikaavion ensimmäinen vaihe on, kuinka tarjouspyyntö saadaan yritykselle. Siihen on vaihtoehtoina, että tarjouspyyntö hankitaan itse julkisten hankintapalveluiden seurantapalveluista, kuten Hilma ja Credita tai tarjouspyyntö saadaan vanhoilta asiakkailta, asiakaskäynnin avulla tai uusi asiakas ottaa yhteyttä esim. yhtiön internetsivuja tutkittuaan. Asiakaskäynnit toteutetaan yrityksen johdon toimesta.

Tämän jälkeen toimitusjohtaja päättää, mitkä tarjouspyynnöt otetaan laskentaan ja valitsee tarjouslaskijan työkuorimituksen mukaan. Toimitusjohtaja voi antaa laskennan myös projektipäällikön tehtäväksi. Vaikuttavana tekijänä tarjouspyynnön laskentaan valittavalle projektipäällikölle on, kuuluuko tarjouspyyntö talotekniikkaan vai valaistus/verkon rakentamiseen. Valaistus/verkon rakentamisen tarjouslaskennat suorittaa poikkeuksellisesti, lähes aina, yksi ja sama projektipäällikkö.

Kun tarjouslaskija/projektipäällikkö ottaa tarjouspyynnön laskentaan, pitää hänen tutustua ensin suunnitelmiin ja mahdollisiin määräluetteloihin sekä asiakkaan vaatimuksiin. On tärkeää muodostaa ymmärrys asiaan, että tietää, mitä ollaan tekemässä. Tämän jälkeen tehdään määrälaskenta eli massoitteilu. Määrälaskennan jäl-

keen kilpailutetaan tavaran toimittajat. Tavaran toimittajan ja hintojen ratkettua lasketaan tarjous ja kilpailutetaan mahdolliset aliurakoitsijat esim. maanrakennustyöt.

Viimeiseksi valmis tarjous käydään vielä läpi ja varmistutaan, ennen allekirjoitusta, että tarjous vastaa tarjouspyyntöön ja asiakkaan vaatimuksiin. Kun asiat on todettu vaatimuksia vastaaviksi, allekirjoitetaan tarjous ja lähetetään asiakkaalle.

6.3.2 Kalusto ja mittavälineet

Arviointiperusteet lomakkeen ”Tuotanto (Projektitoiminta)” -kohdassa 4.12, pitää yrityksen antaa kuvaus toimintatavastaan, kuinka se hoitaa kaluston kunnan ja mittavälineiden tarkkuuden valvonnan. Lisäksi arvioinnissa tulee näyttää varakaluston saatavuus ja dokumentit määräaikaistarkastuksista ja aliurakoitsijan kalustosta.

Tähän kohtaan oli yrityksellä olemassa valmiina jo lähes kaikki dokumentit. Tietoa löytyi Toiminta- ja laatusuunnitelmasta.

Toimintakäsikirjaan tehtiin seuraavanlainen kuvaus:

”Kalustolle tehdään kaikki asianmukaiset määräaikaishuollot ja tarkastukset eri viranomaisten ja valmistajien määräyksien mukaisesti. Lisäksi tehdään päivittäiset tarkastukset, jotka dokumentoidaan tarvittaessa.

Mittalaitteille tehdään valmistajan ohjeiden mukainen tarkastus määräajoin.

Aliurakoitsija suorittaa kaikki asianmukaiset määräaikaishuollot ja tarkastukset eri viranomaisten ja valmistajien määräyksien mukaan.” (Toimintakäsikirja, kohta 4.12)

Kalustolla tarkoitetaan yrityksen omistamia nostokoriaautoja, pakettiautoja, kuorma-autoa, saksinostimia ja muita henkilönostolaitteita.

Autojen kunnan valvontaan liittyy viranomaisvaatimuksena jo määräaikaistarkastus. Nostokoriaautoihin liittyy myös nostokorin määräaikaistarkastukset, joita tulee

suorittaa määräajoin ja niitä saa tehdä vain siihen erikoistunut yritys. Sama pätee muihin henkilönostolaitteisiin. Lisäksi autoille tehdään yrityksessä, jokapäiväinen visuaalinen tarkastus tarkistuslistan avulla, ennen kuin esim. nostokoriautolla lähdetään liikkeelle. Yrityksellä on myös aliurakoitsijan kalustosta olemassa tiedot itsellään.

Mittalaitteiden tarkkuuden valvontaan ei ollut valmiina olemassa minkäänlaista seurantalistaa. Yrityksessä on käytössä useita erilaisia mittavälineitä, joita käytetään esim. rakennusten sähköasennusten käyttöönottotarkastuksissa.

Mittalaitteiden tarkkuuden varmistamiseksi on ne kalibroitava tietyin määräajoin. Valmistaja antaa suosituksen kalibrointi väleistä. Tähän tarkoitukseen tehtiin Mittalaitteiden kalibrointitaulukko (LITE 2), josta nähdään mittalaitteen nimi, sarjanumero ja koska se on kalibroitu.

6.3.3 Toimintaperiaatteiden huomiointi

Useisiin kohteisiin yrityksestä löytyi hyvin materiaalia, eikä uusia dokumentteja tarvinnut luoda.

Esimerkiksi arviointiperusteet lomakkeen ”Tuotanto (Projektitoiminta)” -kohdassa 4.1, tulee yrityksen antaa kuvaus, kuinka yrityksen toimintaperiaatteet huomioidaan ja seurataan työmaalle asetettujen tavoitteiden toteutumista.

Toimintakäsikirjaan tehtiin seuraavanlainen kuvaus:

”Taloudelliset tavoitteet löytyy projektin Budjettisuunnitelma lomakkeesta. Joka projektiin tehdään oma budjettisuunnitelma.

Työmaapäiväkirjaa seurataan ja täytetään.

Aikataululliset tavoitteet ovat tiedossa ja ne on määritelty urakkasopimuksessa. Pääurakoitsijan kanssa projekti aikataulutetaan ja sitä seurataan työmaakokouksissa.

Työturvallisuustavoitteena on, että työturvallisuudesta annetaan kaikille yrityksen osapuolille riittävä koulutus. Pääsääntöisesti kaikelle työmaajohdolle ja asentajille annetaan työturvallisuuskorttikoulutus. (Työmaalla toimitaan Työmaan turvallisuusasiakirjan ja Turvallisuussuunnitelman mukaisesti.)

Sähkötöitä teetetään vain sähköalalla riittävän ammattitaitoisilla henkilöillä, jotka täyttävät sähköalan töistä asetetut vaatimukset. Sähkötyöturvallisuustoimien valvojana toimii kärkimies tai vastaavaksi nimetty, joka on vastuu paperissa määritelty.” (Toimintakäsikirja, kohta 4.1)

Budjettisuunnitelma, joka laaditaan jokaiselle projektille, sisältää esimerkiksi projektiin lasketun rahamäärän. Budjettisuunnitelmaa voidaan seurata tietokoneelta koko projektin ajan ja siitä nähdään esim. kateprosentti, josta tiedetään, onko urakka kannattava taloudellisesti.

Jokaisella työmaalla on käytössä työmaapäiväkirja, johon tekee merkintöjä työmaalla vastuussa oleva henkilö, joka on Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:n palveluksessa. Sellainen henkilö voi olla asentaja, kärkimies tai projektinjohtaja. Työmaapäiväkirjaan tehdään merkintöjä siitä, mitä on tehty, asentajien käyttämät työtunnit, päivämäärä ja muut huomiot, joita voivat olla esim. mitä kalustoa on työmaalla käytetty.

Urakkasopimus tehdään kohteen tilaajan/rakennuttajan tai pääurakoitsijan kanssa ja siinä määritetään urakan aikataululliset asiat, milloin mikäkin vaihe pitää olla valmis ja sikon suuruus, jos urakka venyy sovituihin aikatauluihin. Myös urakan kustannukset on urakkasopimuksessa määritetty.

Työmaakokouksia pidetään niin usein kuin pääurakoitsija/tilaaja edellyttää. Työmaakokouksissa seurataan urakan etenemistä ja käydään läpi ongelmia, joita on ilmennyt. Työmaakokouksiin osallistuu projektinjohto.

Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:n henkilöstö noudattaa työmailla yrityksen Työmaan turvallisuusasiakirjaa ja Turvallisuussuunnitelmaa sekä mahdollisia pääurakoitsijan/tilaajan työturvallisuusvaatimuksia. Työmaanjohtohenkilöille ja asenta-

jille koulutetaan Työturvallisuuskorttikoulutus. Lisäksi asentajille koulutetaan muut vaadittavat korttikoulutukset.

Sähkötöitä teetetään yrityksen omilla asentajilla, jotka ovat vaatimusten mukaan riittävän ammattitaitoisia tekemään työtään. Sähkötyöturvallisuustoimia valvoo työmaalla henkilö, joka on määritelty ohjeissa.

7 JOHTOPÄÄTÖKSET JA TULOKSET

Opinnäytetyön alussa oli ongelmana, kuinka lähteä työtä tekemään. Työn toimeksiantajalla Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:llä oli tavoitteena, että opinnäytetyön avulla yritys saavuttaa RALA-sertifikaatin, joka on sen toiminnalle tärkeää kiristyvillä markkinoilla. Minun tehtäväkseni jäi selvittää, millä toimilla sertifikaatti on saatavissa. RALA-sertifiointi perusteita selvittämällä ja muuten asiaa tutkimalla päädyin ratkaisuun toimintakäsikirjan teosta ja sain siihen yrityksestä suostumuksen. Oman haasteensa työn tekoon toi myös tiukka aikataulu, mikä johti siihen, että toimintakäsikirja laadittiin suoraan RALA-sertifiointi arviointiperusteet lomakkeeseen perustuvaksi numeroinniltaan ja otsikoinniltaan. Jos aikaa olisi ollut runsaasti käytettävissä, olisi siitä ehkä tullut aivan erilainen.

Toimintakäsikirjan laatiminen yritykselle, jonka toimintatapoja ei tunne, on haastava tehtävä. Lisää haastetta tuo, että toimintakäsikirja pitää laatia vastaamaan vaatimuksia, jotka ovat sellaisen tahon laatimia, mistä ei aikaisemmin ole kuullutkaan. Alun jälkeen asiaan pääsee nopeasti käsiksi, kun tutustuu ja paneutuu sekä yrityksen toimintaan, että sertifiointivaatimuksiin. Työn tekoa helpotti yrityksen runsas kirjallinen materiaali ja asiantunteva henkilökunta.

Toimintakäsikirja laadittiin kuvaamaan Kaunisto Yhtiöt Seinäjoki Oy:n toimintaa ja vastaamaan RALA-sertifikaatin vaatimuksia. Valmiin toimintakäsikirjan on tarkoitus jäädä pysyväksi työkaluksi yritykseen. Tämän työn kirjoitus hetkellä, toimintakäsikirja on vielä keskeneräinen ja sen viimeistelee valmiiksi yrityksen henkilökunta.

Yrityksessä suoritettiin helmikuussa RALA-sertifikaatin arviointi, joka sisälsi yrityksen- ja työmaatason. Arviointi kesti koko päivän ja siinä käytiin läpi arviointiperusteet lomake. Arvioija luki samalla tehtyä toimintakäsikirjaa ja kyseli yrityksen toimitusjohtajalta sekä arviointiin osallistuneelta projektipäälliköltä kysymyksiä yrityksen toimintatavoista.

Arvioinnin tuloksena ja toimintakäsikirjaan tehtyjen muutamien täydentävien lisäyksien jälkeen yritys sai hakemansa RALA-sertifikaatin.

LÄHTEET

/1/ PKY-LAATU. Viitattu 12.2.2014. <http://www.pkylaatu.fi>

/2/ Inspecta Oy. Viitattu 20.2.2014. <http://www.inspecta.com>

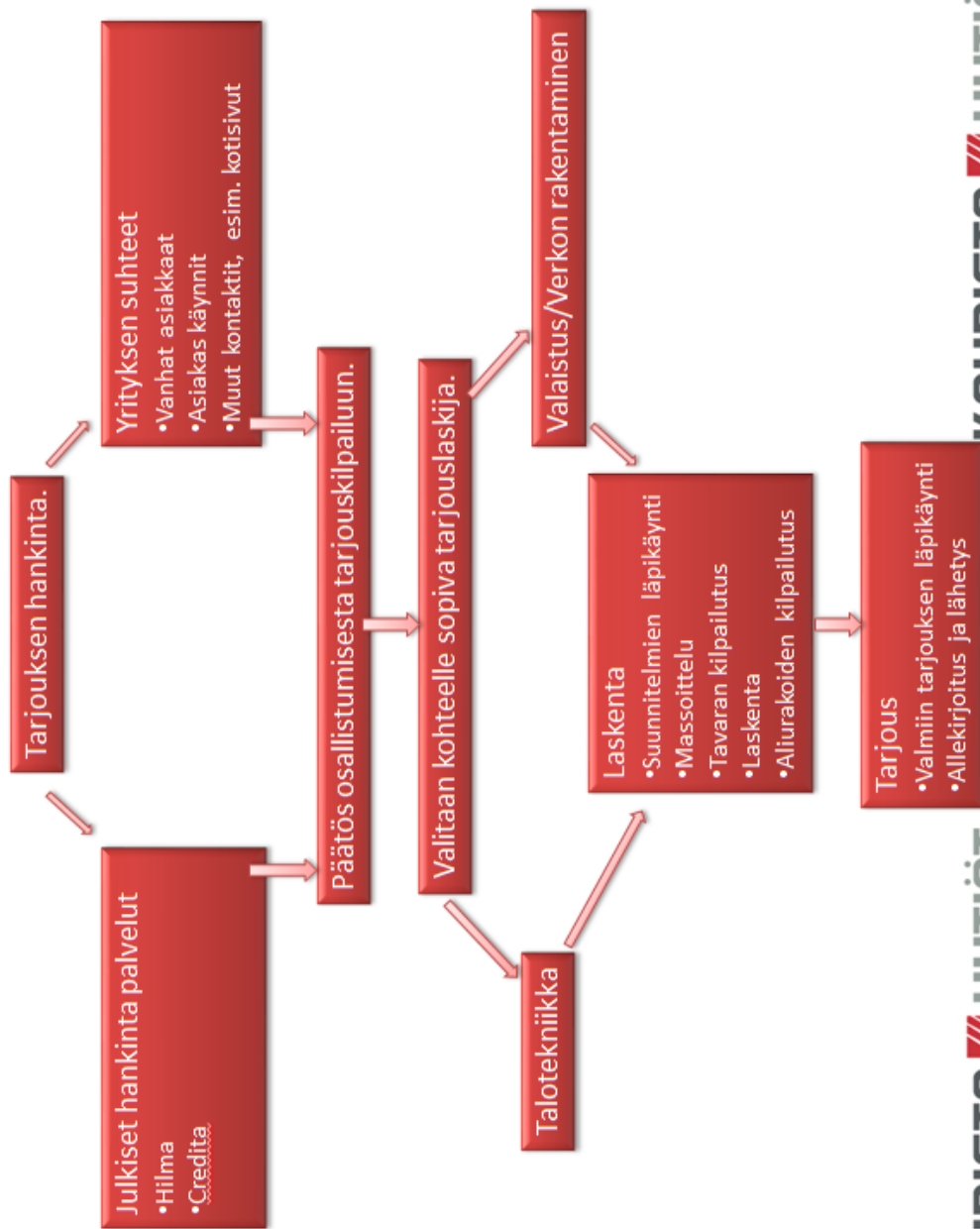
/3/ Lecklin, O. 2006. Laatu yrityksen menestystekijänä. 5. painos. Helsinki. Talentum.

/4/ QPR Software Oyj. Viitattu 27.2.2014. <http://www.qpr.fi>

/5/ Sea Load Control Finland Oy Ltd. Viitattu 24.2.2014. <http://www.seaload.net>

/6/ Rakentamisen Laatu RALA Oy. Viitattu 20.1.2014. <http://www.rala.fi>

Tarjousvaiheen prosessikaavio, Kaunisto-Yhtiöt Seinäjoki Oy

Mittalaitteiden kalibrointitaulukko

Mittalaite	Kalibrointipäivämäärä			
AMPROBE TELARIS 0100-PLUS Nro: 23584351 *				
AMPROBE TELARIS 0100-PLUS Nro: 16587618 *				

* Laitteen suo siteltava kalibrointiväli on yksi vuosi